

הזרעה יעילה – הזרעה חסכונית

Dairy Herd Management / March 1998

משניים ואפשר לסמן פרות נוספות לקראת הזרעתן ביחום הבא.

בסופו של עניין, הוא מזריע את אלה שמגיע להן, ורושם כל הפרטים במערכת הנתונים של המשק. בנוסף לכך, לעתים מזומנות נפגש עם הרופא הווטרנר של המשק כדי ללבן בעיות פוריות אפשריות. עם כל זאת, שמזריע זה מבקר ובודק כל העדרים מדי יום ביומו, אינו דורש תשלום שהוא, אלא בעקבות הזרעה ממש. בשיטה הזאת, הוא הצליח להזריע 4000 פרות במשך שנה אחת, ועוד הקטין את מספר הזרעות הממוצע להריון ברב העדרים בכ-0.5 הזרעות/הריון.

קרוב לודאי, לאימון אנשים או צוותים להיות מעין מזריעי-על יש מחיר. אך יש למצוא מדד שלפיו ניתן לחשב את עלותה של יעילות רבייה יותר טובה. מעבר לשאלות של משכורת וכל הנלווה, יש להעריך את התרומה של שיפור בהתעברות בשתי רמות: עצם מניעת ימי-סרק ככל האפשר – כמה עולה יום-סרק נוסף מעבר ל-130 יום, למשל – וגם אבדן השבחה כערך כלכלי בגלל איה-הצלחה בשימוש בפרים יקרים. אינני בטוח, שניתן או שיש טעם להעתיק את הרעיון/המעשה האמריקאי דלעיל אצלנו. אך בעצם הבאת הנושא, אולי למישהו אצלנו יבואו רעיונות מקוריים המתאימים למשקים אצלנו ועשויים להביא לידי שיפור בשיעור ההתעברות. כדי להמחיש את האפשרויות הטמונות בשיטות רבייה שונות, להלן מובאת טבלה משווה, על פי התנאים בארה"ב.

הירחון האמריקאי, הידוע בגישתו המעשית והכלכלית לכל הקשור בענף הבקר לחלב, הביא לפני כמה חודשים דברים בזכות המקצוענות בנושא הרבייה. בלי שום ספק, ראשית כל חוכמה בהקשר זה טמונה בגילוי ייחומים יעיל ככל האפשר. הייתי מוסיף, שדרוש אף רגיש ועין מיומנות לגילוי ייחומים, במיוחד בתקופות של עקת-יחום שבהן יש הרבה אירועים של תאנה קצרה מאד מבחינת התנהגות הפרות המתייחמות, וגם אלה בחלקן הגדול בשעות הלילה.

ברפת גדולה יש טעם רב, כמעט הכרח אפשר לומר, להציב איש או צוות לגילוי ייחומים וביצוע כל הפעילויות הקשורות ברבייה, כולל סריקת האירועים המתגלים דרך המערכת הפדומטרית. הירחון האמריקאי האמור מביא סיפורו של "מומחה לרבייה" כזה, אשר בתור מזריע מטעם אגודה גדולה וידועה מבצע גם מעקב אחר ייחומים, סימון ורישום פרות לצורך הזרעה אפשרית וכמובן, ההזרעה עצמה. במקרה המסוים הוא עובד ב-16 עדרים עם סך הכל 3000 פרות. מדי יום ביומו הוא סוקר את הפרות החולבות והעגלות שהגיעו לפרקן, שמא מתייחמות הן. בעוד הוא עובר ביניהן הוא מחפש כאלה שסימני הגיר נמחקו על ידי קפיצות של בהמות אחרות (נראה, שבעדרים המדוברים אין מערכות פדומטריות ונוהגים לסמן פרות/עגלות מיועדות להזרעה באמצעות גיר על אחוריהן). כמו כן, בטיולים בין הפרות נראות "דרישות עומדות" ורואים גם סימנים

העלות השנתית של הרביה בעדר 80 פרות – השוואה של שלוש שיטות.

שיעור ההתעברות 45.5%	שיעור ההתעברות 62.5%	
הזרעות להריון 2.2	הזרעות להריון 1.6	
ס"ה הזרעות לשנה 176	ס"ה הזרעות בשנה 128	
שירות מזריעי על, כולל תצפית דרישות, וכ'		
\$2,640	\$1,920	עלות הזרמה \$15 / הזרעה אחת
\$1,408	\$1,024	עבודה \$8 / הזרעה אחת
\$4,048	\$2,944	ס"ה עלות
שירות הזרעה מטעם האגודה, עם תצפית דרישות של המשק (שיטה כמו הנהוגה אצלנו)		
\$2,640	\$1,920	עלות הזרמה
\$3,070	\$2,830	מזריע (\$5 להזרעה) ובנוסף ש"ע של עובד
\$5,710	\$4,750	רפת בכל יום לפי \$6 / ש"ע רפתן
ס"ה עלות		
הזרעה ותצפית דרישות על ידי המשק		
\$2,640	\$1,920	עלות הזרמה
\$2,630	\$2,510	הזרעה ע"י מנהל הרפת (*\$2.50 / להזרעה),
\$5,270	\$4,430	ובנוסף ש"ע של רפתן בכל יום לפי \$6 / ש"ע רפתן
ס"ה עלות		

*בהנחת שר של \$10 / ש"ע ושכל הזרעה לוקחת 15 דקות.

בעצמם? יותר מתקבל על הדעת, שהמשק הגדול באמת (מעל אלף פרות) יכשיר בעלי מקצוע בנושאי הרביה, בתנאי שיש סיכוי לשיפור תוצאות ההזרעה. אגב, גם במקרה זה יש לדאוג לצוות מקצועי של מחליפים כתנאי להצלחה. לפני הכל ומעל לכל קובע שיעור ההתעברות שתביא להריון ולהמלטה. זה לא זהה לאחוז ההתעברות כמו שהוא נהוג להתפרסם אצלנו.

הבאנו את חישוב העלויות ההשוואתי כמות שהוא בתנאים האמריקאיים שפורסמו. לגבי התנאים בענף הרפת הישראלי, יש לעשות את ההתאמות המתבקשות. ברפת הישראלית, שיטת הפדומטר יותר ויותר מקובלת ותורמת לאספקת מידע חיוני דבי-ערך. עם זאת, לא הייתי ממליץ לזנוח את תצפית העדר בקשר לדרישות וסתם התנהגות הפרות. ועוד לגבי המצב אצלנו יש לשאול: באיזה מידה מציאותי להניח, שרפתנים במשק המשפחתי יזריעו

"משק הבקר והחלב"

הגיעה העת לחדש את דמי החתימה עבור קבלת החוברות של "משק הבקר והחלב" – כולל חוברת אחת של "חקר ומעש", חוברות הסיכומים בעברית ולועזית, וכל חומר מודפס נוסף כפי שיוחלט מדי פעם – לשנת 1999. מאחר שעלות הוצאת החוברות גדלה אף מעבר לאינפלציה, ולא מעט גם בגלל שיפור גרפי ותמונות בצבעים, סוכם להעלות את דמי המנוי ל-105 ש"ח (כולל מע"מ).

אם ברצונכם לשנות את מספר העותקים, עליהם הייתם חתומים בשנה שחלפה, יש להודיע על כך למשרדי המ"ב בהקדם. היה ולא נתקבלה הודעה על שינוי, נראה זאת כאישור למספר עותקים כמו בשנה שעברה.

אנא, דאגו לתשלום דמי המנוי בהקדם, על מנת להבטיח הופעתו הסדירה של "משק הבקר והחלב" ומשלוח החוברות למנויים במועד.

המערכת